



# เทศบัญญัติเทศบาลตำบลพนา

เรื่อง

การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร

พ.ศ. ๒๕๖๕

เทศบาลตำบลพนา

อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ



# เทศบัญญัติเทศบาลตำบลพนา

เรื่อง

การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร

พ.ศ. ๒๕๖๕

เทศบาลตำบลพนา

อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ



บันทึกหลักการและเหตุผล  
ประกอบเทศบัญญัติเทศบาลตำบลพนา  
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕

---

หลักการ

ปรับปรุงเทศบัญญัติว่าด้วยการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคารในเขตเทศบาลตำบลพนา

เหตุผล

เนื่องจากเทศบัญญัติเทศบาลตำบลพนา เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลานาน และมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการเกี่ยวกับการจัดการระบบบำบัดน้ำเสียจากอาคารที่ไม่เหมาะสมกับการดำเนินการในปัจจุบัน ประกอบกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้มีการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดสถานประกอบกิจการที่ต้องจัดให้มีบ่อดักไขมัน พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ จะต้องปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการควบคุมการจัดการน้ำเสียในอาคารในเขตท้องถิ่นให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราเทศบัญญัตินี้



**เทศบัญญัติเทศบาลตำบลพนา**  
**เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕**

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงเทศบัญญัติว่าด้วยการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมาตรา ๒๐ (๓) และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เทศบาลตำบลพนา โดยความเห็นชอบของสภาเทศบาลตำบลพนา และผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ จึงตราเทศบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เทศบัญญัตินี้เรียกว่า “เทศบัญญัติเทศบาลตำบลพนา เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิก “เทศบัญญัติเทศบาลตำบลพนา เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๐” และให้ใช้เทศบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๓ เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานเทศบาลตำบลพนาแล้ว เป็นต้นไป

ข้อ ๔ นับตั้งแต่วันที่เทศบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ บรรดาเทศบัญญัติ ข้อบังคับ ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใดของเทศบาลตำบลพนา ซึ่งขัดหรือแย้งกับเทศบัญญัตินี้ ให้ใช้เทศบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๕ ในเทศบัญญัตินี้

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน ร้านค้า ร้านอาหาร สำนักงานหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้

“บ่อดักไขมัน” หมายความว่า ระบบ หรืออุปกรณ์ หรือวิธีการอื่นใดที่ใช้แยกไขมันออกจากน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากอาคารหรือสถานประกอบกิจการ

“การระบายน้ำ” หมายความว่า การผันน้ำ การปล่อยน้ำ การเทน้ำ การสูบน้ำ หรือการกระทำอื่นใด ที่เป็นการถ่ายเทน้ำ

“แหล่งระบายน้ำ” หมายความว่า ทางหรือท่อระบายน้ำ ลำกระโดง ลำราง คู คลอง แม่น้ำ ทะเล และแหล่งน้ำสาธารณะ แหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่เป็นของเอกชนซึ่งมีทางเชื่อมต่อหรือสามารถไหลไปสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติได้

“ผู้ดำเนินการกิจการ” หมายความว่า เจ้าของ หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของสถานประกอบกิจการนั้น

“ไขมัน” หมายความว่า น้ำมัน ไข จากพืชหรือสัตว์ ปิโตรเลียม หรือสิ่งอื่นใดที่มีความหนาแน่นน้อยกว่าน้ำ และปนเปื้อนในน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากอาคารหรือสถานประกอบกิจการ

“กากไขมัน” หมายความว่า ไขมันที่ถูกแยกออกจากน้ำและถูกนำออกมาจากบ่อดักไขมัน

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรีตำบลพนา

ข้อ ๖ เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่อาคารที่มีการระบายน้ำทิ้งลงหรือไหลไปสู่แหล่งระบายน้ำ และยังไม่ มีกฎหมายใดกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการกำจัดน้ำมันและไขมันสำหรับอาคารประเภทนั้น

ข้อ ๗ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารตามข้อ ๖ ติดตั้งบ่อดักไขมันตามมาตรฐานที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด

ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่มีการปลูกสร้างใหม่ ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันสำหรับอาคารนั้นให้แล้วเสร็จก่อนเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอย และหากอาคารใดอยู่ระหว่างการปลูกสร้างใหม่ในวันที่เทศบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ก็ให้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันเช่นเดียวกัน

ข้อ ๘ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองตามข้อ ๖ ทำการดูแลรักษา เก็บขนน้ำมัน กากไขมัน หรือไขมันในบ่อดักไขมันไปกำจัด และซ่อมแซมบำรุงรักษาบ่อดักไขมันให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตามปกติอยู่เสมอ

ข้อ ๙ สถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามความในมาตรา ๓๑ ที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ห้าแรงม้าแต่ไม่ถึงห้าสิบลองม้าหรือเทียบเท่า หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนแต่ไม่ถึงห้าสิบคน โดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม ตามประเภทที่กำหนด ได้แก่ กิจการเกี่ยวกับสัตว์และผลิตภัณฑ์ กิจการเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ยกเว้นในสถานที่จำหน่ายอาหาร การเร่ขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือน กิจการเกี่ยวกับยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด กิจการเกี่ยวกับการเกษตร กิจการเกี่ยวกับโลหะหรือแร่ กิจการเกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล กิจการเกี่ยวกับสิ่งทอ กิจการเกี่ยวกับปิโตรเลียม ปิโตรเคมี ถ่านหิน ถ่านโค้ก และสารเคมีต่างๆ และกิจการผลิตไบโอดีเซล ผู้ดำเนินกิจการต้องจัดให้มีบ่อดักไขมัน และปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดสถานประกอบกิจการที่ต้องจัดให้มีบ่อดักไขมัน พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๑๐ บ่อดักไขมันต้องมีหลักเกณฑ์ด้านคุณลักษณะ ดังนี้

(๑) ทำจากวัสดุที่มีความแข็งแรง ทนทาน ไม้รั้วซีม เช่น คอนกรีต พลาสติก ไฟเบอร์กลาส สแตนเลส

(๒) มีฝาปิดมิดชิด สามารถเปิดปิดเพื่อทำความสะอาด บำรุงรักษา และตรวจสอบการทำงานของบ่อดักไขมันได้ง่าย

(๓) มีขนาดเหมาะสมตามประเภท และปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากอาคารหรือสถานประกอบกิจการ

(๔) ท่อน้ำออกจากบ่อดักไขมันต้องอยู่ในระดับเท่ากับหรือต่ำกว่าท่อน้ำเข้าบ่อดักไขมัน อาจมีผนังกันหรือบ่อยาวที่เหมาะสม

(๕) ติดตั้งตะแกรง หรือวิธีการอื่นใดสำหรับแยกมูลฝอย เศษอาหาร หรือสิ่งอื่นใดออกจากน้ำเสียก่อนปล่อยเข้าสู่บ่อดักไขมัน

ข้อ ๑๑ อาคาร หรือสถานประกอบกิจการต้องมีการติดตั้งและบำรุงรักษาบ่อดักไขมัน ดังนี้

(๑) ติดตั้งภายในอาคาร ภายนอกอาคาร หรือติดตั้งทั้งภายในและภายนอกอาคารร่วมกันก็ได้

(๒) ไม่ติดตั้งใกล้แหล่งกำเนิดน้ำเสีย ไม่มีน้ำท่วมขัง สามารถทำความสะอาด กำจัดกากไขมัน และบำรุงรักษาได้ง่าย รวมถึงไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพแก่ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนในบริเวณใกล้เคียง

(๓) บำรุงรักษาบ่อดักไขมันให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งาน ดังนี้

(ก) ไม่ทิ้งมูลฝอย เศษอาหาร หรือสิ่งอื่นใดลงสู่บ่อดักไขมัน

(ข) ไม่ทิ้งสารเคมีที่ทำให้ไขมันอยู่ในสภาพละลายน้ำลงสู่บ่อดักไขมัน

(ค) ไม่ทิ้งน้ำมันที่ใช้แล้วลงสู่บ่อดักไขมัน

(ง) ไม่ทิ้งน้ำเสียที่มีอุณหภูมิสูงเกินกว่าหกสิบองศาเซลเซียส ลงบ่อดักไขมันโดยตรง จนกว่าจะผ่านกระบวนการลดอุณหภูมิของน้ำเสีย

(จ) ไม่ทิ้งน้ำเสียที่มีการปนเปื้อนอุจจาระ ปัสสาวะ น้ำจากห้องอาบน้ำ น้ำฝนจากท่อระบายน้ำฝนลงสู่บ่อดักไขมัน

(ฉ) นำมูลฝอย ออกจากตะแกรงสำหรับแยกมูลฝอยไปกำจัดอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์ หรือเพิ่มความถี่ในกรณีที่มีปริมาณน้ำเสียมาก

(ข) นำกากไขมันที่สะสมในบ่อดักไขมันไปกำจัดอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์ หรือเพิ่มความถี่ในกรณีที่มีปริมาณกากไขมันสะสมมาก

(ข) มูลฝอย ตะกอน และกากไขมันที่ทำการแยกจากบ่อดักไขมัน ต้องมีการจัดการโดยวิธีที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

ข้อ ๑๒ สถานประกอบการกิจการตามข้อ ๘ ที่มีระบบ หรือวิธีการอื่นใด ในการบำบัดหรือปรับปรุงคุณภาพน้ำเสีย เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องปฏิบัติตามเทศบัญญัตินี้

ข้อ ๑๓ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบอาคารและบริเวณที่ตั้งอาคารในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก

(๒) สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่มีการระบายน้ำทิ้งลงหรือไหลไปสู่แหล่งระบายน้ำ ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

ข้อ ๑๔ ผู้ใดฝ่าฝืนเทศบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ข้อ ๑๕ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการปฏิบัติตามเทศบัญญัตินี้

ข้อ ๑๖ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการพิจารณา ยกเว้นการปฏิบัติตามเทศบัญญัตินี้ ตามความจำเป็นและความเหมาะสมของอาคารและพื้นที่บางแห่ง อาทิเช่น พื้นที่บนภูเขา พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ในชนบท เป็นต้น

ข้อ ๑๗ ให้นายกเทศมนตรีตำบลพนา เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ 18 ม.ค. 2566 .....

(ลงชื่อ) ว่าที่ พันตรี

(เผชญ์ลาภ อินทรจันทร์)

นายกเทศมนตรีตำบลพนา

เห็นชอบ

(ลงชื่อ)

(นายอนันท์ ทายาทวิป)

นายอำเภอพนา บัญชีตราสารแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ

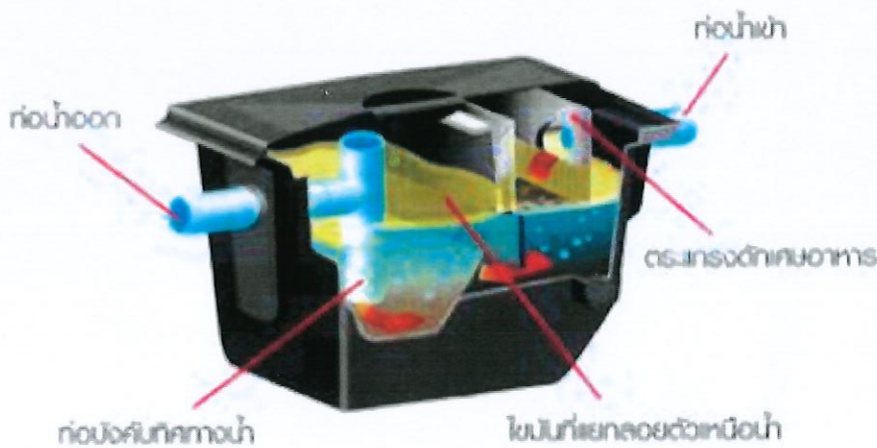
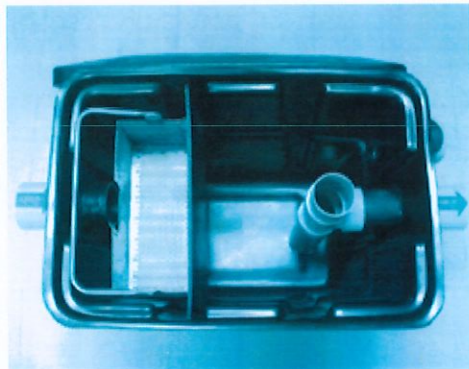
ข้อกำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมัน ตามข้อ ๗ เทศบัญญัติเทศบาลตำบลพนา  
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕

ตามความในข้อ ๗ ของเทศบัญญัติเทศบาลตำบลพนา เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสีย  
ในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ติดตั้งบ่อดักไขมันตามมาตรฐานที่เจ้า  
พนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด นั้น

เทศบาลตำบลพนา จึงได้กำหนดมาตรฐานรูปแบบบ่อดักไขมัน วิธีการก่อสร้างบ่อดักไขมัน  
และรายละเอียดบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสีย เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารในเขตเทศบาลตำบลพนา  
ใช้ในการดำเนินการก่อสร้างและติดตั้ง ดังนี้

๑. รูปแบบบ่อดักไขมัน บ่อดักไขมันสามารถก่อสร้างได้หลายแบบ การติดตั้งขึ้นอยู่กับ  
ความเหมาะสม โดยคิดจากปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากครัว ห้องน้ำ ลานซักล้าง และสภาพของพื้นที่ที่จะทำการ  
ก่อสร้าง ดังนี้

๑) บ่อดักไขมันสำเร็จรูป ทำจากไฟเบอร์กลาส มีน้ำหนักเบา สะดวกในการเคลื่อนย้าย  
และติดตั้ง ประกอบด้วยตะแกรงดักเศษอาหาร และส่วนแยกไขมัน บ่อดักไขมันสำเร็จรูปเหมาะสมกับบ้านเรือน  
และร้านอาหารทั่วไป เพราะสะดวกในการติดตั้ง แต่ต้องคำนึงถึงปริมาณของบ่อดักไขมันและระยะเวลาเก็บกัก  
ที่เหมาะสม



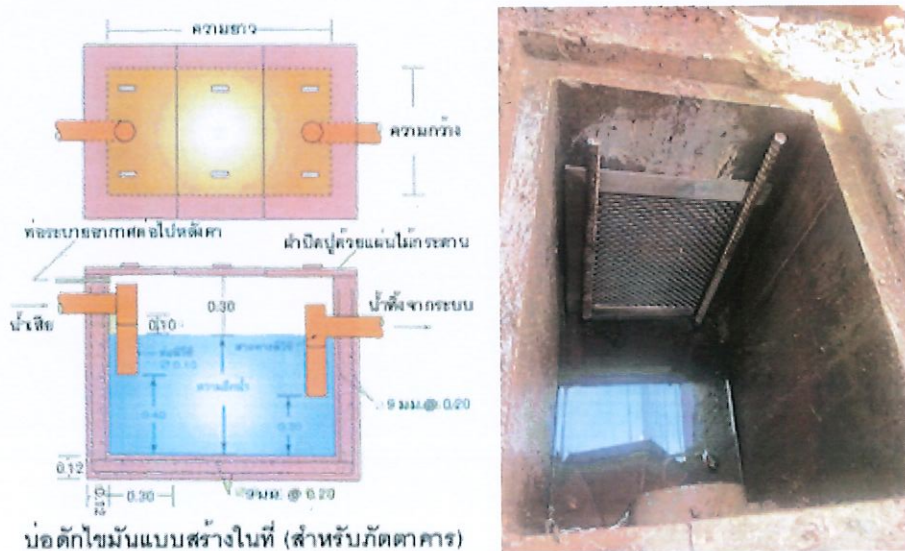
รูปที่ ๑ รูปแบบทั่วไปของบ่อดักไขมันสำเร็จรูป

๒) บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์ สร้างได้โดยใช้วงขอบซีเมนต์ซึ่งมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ ๐.๘ - ๑.๒ เมตร นำมาวางซ้อนกันเป็นตัวบ่อจนมีปริมาตรตามที่ต้องการ หากต้องการปริมาตรมากๆ ก็สามารถทำได้โดยการเพิ่มขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์เหมาะสมกับบ้านเรือนและร้านอาหารทั่วไป โดยพิจารณาจากปริมาณน้ำเสียซึ่งมีไม่มาก



รูปที่ ๒ รูปแบบทั่วไปของบ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์ (สำหรับที่พักอาศัย)

๓) บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ หรือ บ่อดักไขมันแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นแบบที่ต้องทำการสร้างในพื้นที่โดยใช้แบบหล่อคอนกรีต บ่อแบบนี้จะมีขนาดค่อนข้างใหญ่ เหมาะกับแหล่งกำเนิดที่มีปริมาณน้ำเสียมาก เช่น สถานที่จำหน่ายอาหารขนาดใหญ่ โรงพยาบาล โรงอาหารสำหรับสถาบันขนาดใหญ่ ร้านอาหารในโรงแรม และสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น



รูปที่ ๓ รูปแบบทั่วไปของบ่อดักไขมันแบบสร้างในที่

## ๒. วิธีการก่อสร้างบ่อดักไขมัน

### ๒.๑ บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์ มีชั้นตอนดังนี้

#### ๑) วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

๑.๑) ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์

๑.๒) ทรายหยาบและทรายละเอียด

๑.๓) เหล็กเส้นกลม RB ขนาด ๘ มม.

๑.๔) วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป (ในท้องตลาดมีจำหน่ายโดยทั่วไป)

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๓๐ - ๐.๔๐ ม.

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๑.๐๐ ม. สูง ๐.๓๕ - ๐.๔๐ ม.

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๔๐ - ๐.๔๕ ม.

๑.๕) ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ท่อเข้า ขนาด ๘ ๗๕ มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่าท่อเข้าขนาด ๘ ๑๐๐ มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก.)

#### ๒) วิธีการก่อสร้าง

๒.๑) ขุดลึกลงไป โดยดูระดับที่น้ำที่ออกจากแหล่งน้ำเสียเข้ามาที่น้ำเข้าบ่อดักไขมัน โดยขุดหลุมให้มีเส้นผ่านศูนย์กลางของหลุมใหญ่กว่าขนาดของวงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปประมาณ ๕๐ ซม. โดยรอบหรือพอสมควร เมื่อขุดได้ระดับแล้วให้วัดดินก้นหลุมมีความแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่รับน้ำหนักได้ ให้ทำการใส่ทรายหยาบก้นหลุมบดอัดแน่น ความหนาประมาณ ๑๐ ซม. ได้เลย

(๒) กรณีดินมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็มไม้ขนาด ๘ ๔ - ๘ นิ้ว ยาว ๓.๐๐ ถึง ๖.๐๐ ม. แล้วใส่ทรายรองพื้นอัดแน่น ความหนา ๑๐ ซม. ให้เสาเข็มพื้นทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ ๒ - ๓ ซม.

๒.๒) ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด ๘ มม. เป็นตะแกรงวงกลม ระยะห่าง ๒๐x๒๐ ซม.

๒.๓) เทคอนกรีต อัตราส่วน ๑:๒:๔ หนา ๑๐ ซม. โดยให้เนื้อคอนกรีตก้นหลุมที่เตรียมไว้ โดยตั้งวงของซีเมนต์ หากเป็นแบบปิดก้นก็ให้วางได้เลย แต่ถ้าเป็นวงขอบซีเมนต์ธรรมดา เมื่อวางแล้วให้ทำการยาแนวด้วยปูนทรายที่ก้นวงขอบซีเมนต์เพื่อป้องกันรั่วซึม จากนั้นเอาวงซีเมนต์วางซ้อนทับตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ แล้วยาแนวรอบต่อตามรูปโดยอัตราส่วนผสมปูนทรายยาแนว ปูน : ทราย เท่ากับ ๑:๑ พร้อมทั้งทำการเจาะต่อระบายน้ำตามรูปแบบ กลบฝังดินโดยรอบตัวบ่อให้แน่นแล้วปิดฝาปูน

๒.๔) การต่อรับน้ำเข้า และน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต่อรับที่น้ำที่ออกจากจุดปรุงอาหาร หรือจากจุดล้างจาน หรือภาชนะอื่นๆ ที่มีไขมันเกาะติด โดยใช้ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ขนาดขึ้นอยู่กักรูปแบบหรือความเหมาะสม แต่ขนาดของท่อต้องไม่เล็กกว่าท่อเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อด้วยท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ขนาด (ตามรูปแบบ) หรือใหญ่กว่าโดยให้ต่อรับน้ำที่ออกจากบ่อดักไขมันได้ดี

### ๒.๒ บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ มีชั้นตอนดังนี้

#### ๑) วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

๑.๑) ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์

๑.๒) ทรายหยาบ

๑.๓) เหล็กเส้นกลม RB ขนาด ๘ ๙ มม.

๑.๔) ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ท่อเข้า ขนาด ๘ ๗๕ มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่าท่อเข้าขนาด ๘ ๑๐๐ มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก.)

## ๒) วิธีการก่อสร้าง

๒.๑) ขุดดินลึกลงไปโดยระดับที่หน้าท่อที่ออกแหล่งกำเนิดน้ำเสียมาเข้าท่อบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ) โดยขุดให้มีความกว้างโดยรอบขนาดบ่อ คสล. ประมาณ ๐.๘๐ – ๑.๐๐ ม. หรือตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับแล้วควรวาดดินก้นหลุมมีความหนาแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อดักไขมัน คสล. ได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่รับน้ำหนักได้ ให้ทำการใส่ทรายหยาบก้นหลุมบดอัดแน่น ความหนาประมาณ ๑๐ ซม. ได้เลย

(๒) กรณีดินมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็ม (ขนาดของเสาเข็มให้เป็นไปตามหลักทางด้านวิศวกรรมโยธา) แล้วใส่ทรายรองพื้นอัดแน่น ความหนา ๑๐ ซม. ให้เสาเข็มพื้นทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ ๒ – ๓ ซม.

๒.๒) ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด ๘ ๙ มม. ฐานและโครงสร้างของตัวบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ)

๒.๓) เทคอนกรีต อัตราส่วน ๑:๒:๔ ที่ฐานพื้นดักบ่อดักไขมันก่อน โดยให้เนื้อคอนกรีตหุ้มหัวเสาเข็มพื้นขึ้นมาประมาณ ๒ – ๓ ซม.

๒.๔) ประกอบแบบต้องใช้ไม้แบบที่มีผิวเรียบไม่บิดงอ แล้วยึดค้ำยันแบบให้แน่นหนา ป้องกันการไม่ให้ไม้แบบระเบิดหรือโก่งงอเสียรูป จากนั้นให้ทำการเอาน้ำสะอาดรดไม้แบบให้ทั่ว จึงทำการเทคอนกรีตอัตราส่วน ๑:๒:๔ ลงไปในไม้แบบโครงสร้าง และให้ทำการกระทุ้งคอนกรีตไปด้วย เพื่อให้คอนกรีตนั้นเป็นฟองอากาศ เพราะจะมีการรั่วซึมได้

๒.๕) การถอดไม้แบบ ให้ทำการถอดไม้แบบได้หลังจากเทคอนกรีต ประมาณ ๓ – ๕ วัน แล้วให้ตรวจสอบดูว่ารอยร้าวหรือไม่ ถ้ามีให้ทำการอุดพื้นที่

๒.๖) การต่อรับน้ำเข้า และน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต่อรับท่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหาร หรือจากจุดล้างจาน หรือภาชนะอื่นๆ แต่ต้องไม่มีขนาดเล็กกว่าของเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อรับน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมันไปลงแหล่งระบายน้ำสาธารณะหรือรางน้ำ คู คลอง ตามพื้นที่นั้นๆ โดยไม่ให้ปากท่อที่ออกจมอยู่ในน้ำ เพื่อให้มีการระบายน้ำทิ้งออกจากบ่อดักไขมันได้ดี

## รายละเอียดประโยชน์และคุณสมบัติของบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสีย

บ่อดักไขมันเป็นอุปกรณ์สำหรับแยกไขมันไม่ให้ไหลปนไปกับน้ำทิ้ง และช่วยดักเศษอาหารด้วยในตัว โดยตัวบ่อแบ่งได้ ๒ ส่วน ซึ่งเชื่อมต่อกันในส่วนที่ ๑ จะมีตะแกรงดักขยะซึ่งใช้ในการดักเศษอาหาร ตะแกรงนี้สามารถแยกออกมาได้ เพื่อให้สามารถเก็บซากอาหารทิ้ง และทำความสะอาดได้ ส่วนน้ำจะไหลผ่านตะแกรงลอดแผ่นกันเข้าสู่ส่วนที่ ๒ ซึ่งจะทำหน้าที่ดักไขมัน คือจะขังน้ำเสียไว้ระยะหนึ่ง เพื่อได้ไขมันและน้ำมันที่ปะปนอยู่ในน้ำลอยขึ้นมาบนผิวน้ำ ซึ่งเมื่อสะสมจนมีปริมาณมากก็สามารถตักออกไปทิ้งได้ ส่วนน้ำที่ถูกแยกเอาไขมันออกก็จะไหลออกทางช่องระบายต่อไป

รูปแบบบ่อดักไขมัน มี ๒ รูปแบบแบ่งตามความเหมาะสม ดังนี้

๑. บ่อดักไขมันแบบวงของซีเมนต์ การติดตั้งใช้งานเหมาะสำหรับบ้านเรือนทั่วไป และสถานประกอบการที่มีขนาดเล็ก เช่น ร้านอาหาร โดยประยุกต์ใช้วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปมาทำเป็นบ่อดักไขมันได้ การติดตั้งฝังไว้บนพื้นดิน หรือใต้ดินและกักเก็บน้ำเสียได้อย่างน้อย ๒ ชั่วโมง

๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ การติดตั้งใช้งานเหมาะสมสำหรับสถานที่ประกอบการขนาดใหญ่ เช่น ภัตตาคาร ศูนย์อาหาร โรงอาหาร และ ตลาด การติดตั้งโดยการสร้างบ่อดักไขมันบนพื้นที่ และสามารถกักเก็บน้ำเสียอย่างน้อย ๒ ชั่วโมง

### ค่าใช้จ่ายบ่อดักไขมัน

๑. บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์ ราคาประมาณ ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท

๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ ราคาตามขนาดของบ่อ

### การใช้งานและการดูแลรักษา

๑. ต้องติดตั้งตะแกรงดักขยะก่อนเข้าบ่อดักไขมัน

๒. ต้องไม่ทะเลว่ง หรือแทงผลึกให้เศษขยะไหลผ่านตะแกรงเข้าไปในบ่อดักไขมัน

๓. ต้องไม่เอาตะแกรงดักขยะออกไม่ว่าจะชั่วคราวหรือถาวร

๔. ต้องหมั่นโกยเศษขยะที่ดักกรองไว้ได้หน้าตะแกรงออกสม่ำเสมอ

๕. ห้ามเอาน้ำจากส่วนอื่นๆ เช่น น้ำล้างมือ น้ำอาบ น้ำซักผ้า น้ำฝน ฯลฯ เข้ามาในบ่อดักไขมัน

๖. ต้องหมั่นตักน้ำไขมันออกจากบ่อดักไขมันอย่างน้อยทุกสัปดาห์ น้ำไขมันที่ตักได้ไปใช้ประโยชน์

เช่น หมักทำปุ๋ย เป็นต้น

๗. หมั่นตรวจดูท่อระบายน้ำที่รับน้ำจากบ่อดักไขมัน หากมีไขมันอยู่เป็นก้อนหรือคราบ ต้องทำตาม ข้อ ๖ ถี่ขึ้นมากกว่าเดิม

## ข้อกำหนดมาตรฐานขนาดปอดักไขมัน

## ๑. มาตรฐานขนาดปอดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์สำหรับบ้านพักอาศัย

| ขนาดมาตรฐานปอดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์สำหรับบ้านพักอาศัย |                                 |                  |                 |                   |
|--|---------------------------------|------------------|-----------------|-------------------|
| จำนวนคน  | ปริมาตรปอดัก<br>ต้องการ (ลบ.ม.) | ขนาดปอด          |                 | จำนวนปอด<br>(ปอด) |
|  |                                 | เส้นผ่าศูนย์กลาง | ความลึกน้ำ (ม.) |                   |
| ๕  | ๐.๑๗                            | ๐.๘              | ๐.๔๐            | ๑                 |
| ๕-๑๐   | ๐.๓๔                            | ๐.๘              | ๐.๗๐            | ๑                 |
| ๑๐-๑๕  | ๐.๕๑                            | ๑.๐              | ๐.๗๐            | ๑                 |
| ๑๕-๒๐  | ๐.๖๘                            | ๑.๒              | ๐.๖๐            | ๑                 |
| ๒๐-๒๕  | ๐.๘๕                            | ๑.๒              | ๐.๘๐            | ๑                 |

- หมายเหตุ :
- ความสูงของวงขอบซีเมนต์ทั่วไปประมาณ ๐.๓๐ ม. ดังนั้นถ้าหากความลึกน้ำ = ๐.๔๐ ม. จึงต้องซ้อนกันอย่างน้อยสองวง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสูงของระดับฝ้าปอดักด้วย
  - สามารถปรับเปลี่ยนเป็นปอดักซีเมนต์แบบสี่เหลี่ยมได้ โดยพิจารณาขนาดมาตรฐานตามปริมาตรปอดักที่ต้องการ

## ๒. มาตรฐานขนาดปอดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็ก

| ขนาดมาตรฐานปอดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็ก |                                 |                  |                 |                   |
|---|---------------------------------|------------------|-----------------|-------------------|
| จำนวนคน   | ปริมาตรปอดัก<br>ต้องการ (ลบ.ม.) | ขนาดปอด          |                 | จำนวนปอด<br>(ปอด) |
|   |                                 | เส้นผ่าศูนย์กลาง | ความลึกน้ำ (ม.) |                   |
| ๒๕-๓๐   | ๑.๐๒                            | ๑.๐              | ๐.๗๐            | ๒                 |
| ๓๐-๓๕   | ๑.๑๙                            | ๑.๐              | ๐.๘๐            | ๒                 |
| ๓๕-๔๐   | ๑.๓๖                            | ๑.๒              | ๐.๖๐            | ๒                 |
| ๔๐-๔๕   | ๑.๕๓                            | ๑.๒              | ๐.๗๐            | ๒                 |
| ๔๕-๕๐   | ๑.๗๐                            | ๑.๒              | ๐.๘๐            | ๒                 |

- หมายเหตุ :
- ความสูงของวงขอบซีเมนต์ทั่วไปประมาณ ๐.๓๐ ม. ดังนั้นถ้าหากความลึกน้ำ = ๐.๔๐ ม. จึงต้องซ้อนกันอย่างน้อยสองวง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสูงของระดับฝ้าปอดักด้วย
  - สามารถปรับเปลี่ยนเป็นปอดักซีเมนต์แบบสี่เหลี่ยมได้ โดยพิจารณาขนาดมาตรฐานตามปริมาตรปอดักที่ต้องการ

## ๒. มาตรฐานขนาดปอดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์สำหรับสถานประกอบการขนาดใหญ่

| ขนาดมาตรฐานปอดักไขมันแบบสร้างในที่สำหรับอาคารขนาดใหญ่ |                                    |              |                |              |
|---|------------------------------------|--------------|----------------|--------------|
| จำนวนคน   | ปริมาตรปอดัก<br>ที่ต้องการ (ลบ.ม.) | ขนาดปอด      |                |              |
|   |                                    | ความลึก (ม.) | ความกว้าง (ม.) | ความยาว (ม.) |
| ๑๐  | ๐.๑๙                               | ๐.๔๐         | ๐.๕๐           | ๑.๐๐         |
| ๑๐-๒๕   | ๐.๔๗                               | ๐.๖๐         | ๐.๖๐           | ๑.๓๐         |
| ๒๕-๕๐   | ๐.๙๔                               | ๐.๗๕         | ๐.๘๐           | ๑.๖๐         |
| ๕๐-๗๕   | ๑.๔๑                               | ๐.๗๕         | ๑.๐๐           | ๒.๐๐         |
| ๗๕-๑๐๐  | ๑.๘๘                               | ๐.๘๐         | ๑.๑๐           | ๒.๒๐         |
| ๑๐๐-๑๒๕   | ๒.๓๕                               | ๐.๘๕         | ๑.๒๐           | ๒.๔๐         |
| ๑๒๕-๑๕๐   | ๒.๘๒                               | ๐.๙๐         | ๑.๒๐           | ๒.๖๐         |
| ๑๕๐-๑๗๕   | ๓.๒๙                               | ๑.๐๐         | ๑.๓๐           | ๒.๖๐         |
| ๑๗๕-๒๐๐   | ๓.๗๖                               | ๑.๐๐         | ๑.๓๕           | ๒.๘๐         |

หมายเหตุ : ในกรณีที่ต้องการสร้างด้วยวงขอบซีเมนต์ ให้เทียบใช้กับปริมาตรปอดของวงขอบขนาดต่างๆ ตามตารางข้างบน สำหรับอาคารขนาดใหญ่ต้องเพิ่มจำนวนปอดให้ได้ปริมาตรรวมเท่ากับ ปริมาตรปอดที่ต้องการ

ที่มา : มาตรฐานปอดักไขมันของ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

